

R-M-206 /JR

Den 10. april 1990.

JUSTITSMINISTERIET

3. kontor

R E F E R A T

af møde den 10. april 1990 i Oslo vedrørende eventuel nedsættelse af et undersøgelsesudvalg i anledning af MS "Scandinavian Star's" havari.

Den norske delegation blev ledet af afdelingschef Kirsti Coward, den svenske af kontorchef Magnus Göransson og fra Danmark deltog kontorchef Johan Reimann.

1. Nordmændene efterlyste først landenes generelle synspunkter til etablering af et nordisk samarbejde med henblik på en nærmere vurdering af "Scandinavian Star's forlis".

Fra dansk side blev det tilkendegivet, at vi i princippet er positive for etablering af et sådant samarbejde, men at det forudsætter, at en række spørgsmål afklares, herunder hvilke opgaver et eventuelt udvalg skal have, udvalgets virkemidler og hvilket resultat, der forventes at komme ud af arbejdet.

Fra svensk side tilkendegav man, at man ligeledes i princippet var positive over for etablering af et sådant samarbejde, men at man også fra svensk side havde en række punkter, der måtte afklares først.

Fra norsk side rejste man spørgsmålet om, hvorvidt Bahamas som flagstat for skibet havde en enekompetence vedrørende undersøgelse af ulykken. Man henviste herved til reglerne i en mig ubekendt rekommandation der pålagde flagstaten et særligt ansvar i sådanne situationer.

Fra dansk side tilkendegav jeg, at der som bekendt skulle afholdes søforhør i København onsdag den 11. april, og at der herudover med Oslo som udgangspunkt foregik en betydelig efterforskning af katastrofen, som involverede såvel norske, danske som svenske myndigheder. På denne baggrund måtte det forekomme uantageligt, hvis en rekommandation afskar de nordiske lande for at iværksætte et undersøgelsesarbejde.

Det blev herudover nævnt fra norsk side, at også den amerikanske ambassade havde ytret interesse for at blive holdt underrettet om sagen og at få lejlighed til eventuelt at fremkomme med oplysninger vedrørende de amerikanske tidligere undersøgelser af skibet.

2. Vi gik herefter over til at drøfte hvilken form en undersøgelse skulle have. Fra norsk side oplyste man, at regeringen helst så nedsat en kommission, der fik kompetence til bl.a. at afhøre vidner fra samtlige nordiske lande under vidnepligt. Fra svensk side mente man, at man i den svenske sølov havde hjemmel til at nedsætte en sådan fælles nordisk kommission derved, at såvel den norske, den svenske og den danske regering nedsatte en kommission, der bestod af de samme tre medlemmer.

Jeg oplyste, at bestemmelsen i sølovens § 311 efter min opfattelse måtte udelukke, at der nedsattes en sådan fælles nordisk havarikommission, idet bestemmelsen i § 311, stk. 1, forudsætter, at en dansk havarikommission ledes af en dommer som formand og at bestemmelsen må forstås således, at denne formand skal være en dansk dommer.

Der var imidlertid enighed mellem landene om, at det måtte anses for at være af mindre væsentlig betydning, om kommissionen fik lejlighed til at afhøre vidner under vidnepligt, idet kommissionen under alle omstændigheder skal etablere en samarbejde med

de forskellige landes myndigheder, herunder landenes politimyndigheder, og herigennem kan foranledige vidner afhørt i overensstemmelse med de enkelte landes regler herom. Der var på denne baggrund enighed om, at der kan udpeges et fælles nordisk "granskningsudvalg", som nedsættes på ad hoc basis og udenfor såvel sølovens som retsplejelovens regler herom. Dette udvalg får således ikke adgang til at indkalde og afhøre vidner under vidneansvar, men vil kunne indhente oplysninger på frivillighedens basis og vil derudover som nævnt kunne søge bistand hos de nationale myndigheder herunder hos politimyndighederne, hos søfartsmyndighederne og eventuelt ved anmodning om genoptagelse af søforhør.

3. Det blev herefter drøftet, hvorledes udvalget rent praktisk skulle nedsættes. Vi diskuterede dels en model, hvor hvert land nedsætter et udvalg bestående af de samme medlemmer. Vi drøftede endvidere en - efter min opfattelse bedre - løsning, hvor Norge efter aftale med Sverige og Danmark nedsætter udvalget og i den forbindelse formulerer et kommissorium og hvor Norge herefter anmoder Sverige og Danmark om at udpege medlemmer til udvalget. En sådan anmodning kan eventuelt ledsages af en underhåndsaftale om, at medlemmer med bestemte forudsætninger udmeldes fra hvert enkelt land.

Efter nogen diskussion var der enighed om at Norge nedsætter granskningsudvalget og formulerer dets kommissorium efter aftale med de øvrige nordiske lande, og at Norge anmoder landene om at udpege medlemmer til udvalget efter underhåndsdokumentation om de forudsætninger, medlemmerne skal have.

Sekretariatet bemannes og finansieres af Norge mens de enkelte lande betaler for medlemmernes frihed, rejse og øvrige udgifter ved deltagelse i møderne.

4. Man gik herefter over til at drøfte mandatet for

undersøgelsen.

Fra dansk side blev det påpeget, at det ikke var hensigtsmæssigt, at pålægge granskningsudvalget at klarlægge og undersøge forskellige forhold, således som det var sket i udkastet til kommissorium, idet sådanne undersøgelser påhviler andre myndigheder. Det blev endvidere påpeget, at man i formuleringen af udvalgets opgaver burde udskille direktiverne for udvalgets virksomhed f.eks. pligten i første tankestreg i det norske udkast til at etablere et samarbejde med politiet. Endvidere bør det understreges, at granskningsudvalget ikke kan blande sig i arbejdet hverken hos politiet, under søforhøret eller tage stilling til resultatet af en eventuel senere straffesag. Udvalget karakter skal således være vurderende mere end undersøgende og skal tage sit udgangspunkt i de foreliggende oplysninger i sagen - selvom udvalget som nævnt ovenfor på frivillighedens basis kan indhente andre oplysninger, hvis det skønnes fornødent.

Der var enighed om at omformulere kommissoriet i overensstemmelse med disse retningslinier. Et udkast til et ændret kommissorium vil blive udsendt i løbet af onsdag den 11. april 1990 på telefax fra det norske justitsministerium til det svenske og danske justitsministerium.

5. Vi drøftede herefter udvalgets sammensætning. Der var enighed om, at udvalgets formand skulle være nordmand. Nordmændene vil udpege en højesteretsdommer til dette hverv. Såvel nordmændene som svenskerne fandt, at udvalget herudover kun burde bestå af to medlemmer nemlig et medlem fra Danmark og et medlem fra Sverige. Jeg pegede i den forbindelse på, at et udvalg der bestod af en højesteretsdommer og muligvis en dommer fra Danmark samt en "generalist" fra den svenske havarikommission (formentlig generaldirektøren) ville kunne mødes med den indsigelse,

at udvalget ikke var i besiddelse af tilstrækkelig sagkundskab. Jeg opfordrede derfor til, at det blev overvejet at supere udvalgets medlemmer med medlemmer, der havde brandteknisk, nautisk og skibskonstruktionsmæssige baggrund. Efter nogen diskussion om dette spørgsmål var der enighed om at lade regeringen afgøre om der skal nedsættes et udvalg på tre eller fem medlemmer, hvoraf Norge udpeger formanden, Danmark udpeger to medlemmer og svenskerne udpeger to medlemmer.

Såvel Sverige som Danmark tog forbehold for den politiske stillingtagen til de ovennævnte forslag. Det aftaltes, at en tilbagemelding herom afgives til det norske justitsministerium så vidt muligt onsdag den 11. april og i hvertfald umiddelbart efter påske.

Den 10. april 1990

Johan Reimann